

NÉPNEVELŐ

NEVELÉS- ÉS OKTATÁSÜGYI LAP

MAGYARORSZÁGI LATIN ÉS GÖRÖG SZERTARTÁSÚ KATHOLIKUS NÉPOKTATÁSI INTÉZETEK SZÁMÁRA

Kiadja a SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT Budapesten.

Megjelenik minden vasárnap egyívnyi terjedelemben.

Megkapja e lapot minden kath. népoktatási intézet egy példányban ingyen.

Előfizetési ár: egész évre kor. 6.—.

Kéziratokat nem küldünk vissza.

Szerkesztőség és kiadóhivatal

BUDAPEST,

Szentkirályi-utca 28b. sz. a.

(SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT)

A hirdetések árszabálya :

A pályázati hirdetéseknel minden egyes szóért, minden közlés után 6 fillér (3 krajczár) fizetendő.

Egyéb hirdetéseknel :

egész oldal ... kor. 32.— | negyed oldal ... kor. 8.—
fél oldal 16.— | nyolczad oldal . 4.—

A 60 fillér bélyegilletéket a hirdető fizeti.

A díjak előre beküldendők a Szent-István-Társulathoz.

Az autonómiai kongresszus.

Napok óta tanácskoznak a főrendiház gyűléstermében az autonómiai képviselők. A kongresszus elnöke *Vaszari Kolos*, bíboros hercegprímás és világi elnöke *Szapáry Gyula* gróf, v. b. t. tanácsos. A felszólaló képviselők osztoznak azon véleményben, hogy az autonómia szükséges és jól esik tapasztalni, hogy a legkisebb ellentétek nélkül, katolikus hívőkhöz méltó komolysággal foly az általános vita a beadott szervezeti javaslat fölött. Nagy hatást ért el az elhangzott beszédek között *Zichy Nándor* grófnak beszéde, mely alkalmas volt arra, hogy a kongresszus tagjai krisztusi szeretettel és igazi buzgósággal teljesítsék a választók bizalmából eredő köteleseiket. A felszólalók között nem kisebb hatást ért el *Ugron Gábor* beszéde, melyben a tanügyről részletesebben szólva, ezeket mondta:

«A kisebbségi vélemény az iskoláknak, a katolikus iskoláknak kiszolgáltatását határozottabban követeli, a katolikus alapok és alapítványok kiszolgáltatásáról is határozottabban intézkedik s e tekintetben nincs az a határozottság, amelyre én hajlandó nem volnék. Mert ha a felekezetenkívüli állam a más egyházaknak iskoláit nem bírja, nem kezeli, akkor több jogot velünk szemben sem kívánhat és követelhet, mint a mennyi jogot a többi egyházakkal szemben gyakorol. Ha az államnak nem volnának saját iskolái, még akkor eltűrhetőbbek lennének ezek a követelések, de mikor az államnak saját iskolái vannak, saját iskoláiban tanítat és beáll a versenyzők közé, akkor mi a versenytől nem félünk, de csak akkor tartjuk helyesnek a versenyt, ha szabadság van, mert szabadság nélkül versenyzés jogos alapon nem lehetséges és ha az állam a maga iskoláival fölveszi a versenyt velünk, akkor bocsássá iskoláinkat a mi kezünkre, hogy bevihessük azokba a katolikus szellemet, a katolikus buzgóságot és a katolikus törekvéseknek törhetetlen igyekezetét.

Mindenütt, a hol államivá tették a nevelést, nemcsak a népiskolákban, de különösen a középiskoláknál is meg kellett győződni arról, hogy csak az egyház kezében levő iskolák tudnak kellőképpen erőt kifejteni. A ki olvasta a francia parlamentnek legutóbbi munkálkodásait, meggyőződhetett arról, hogy mind azon keseregnek, hogy az állam a maga kollégiumaiban nem képes azt az eredményt fölmutatni, mit a katolikus egyház. Miért? Mert a tanítás csak egyoldalú föladata az iskolának; a másik fontos föladata a nevelés. Nevelni pedig csak azok az emberek tudnak, a kik az ifjúsággal mindig együtt vannak, minden óráját, pillanatát számba veszik, a kik lehetővé teszik a virágnak leszakítását minden óra és pillanat számára. Saját érzésüket, gondolkodásukat, erkölcsi fölfogásukat, kötelességtudásukat ezen együttélés folytán átviszik az ifjúságba, annak nemcsak fölfogást nyújtanak az élet különböző viszonyairól, de életerőt is lehetnek észrevétlenül belé, a mely a legönfeláldozóbb kötelességtudásban áll. Ilyen nevelési föladat sehol és soha olyan embereknel nincs, a kiknek a tanításon kívül más céljuk és föladatuk is van, a kik mellett egy család is áll, a melynek gondját-terhét meg kell osztani, a mely elvonja őket attól, hogy avval az ifjúval nevelőként foglalkozzanak, mert az élet gondjai a családba utalják őket. Azok a férfiak, sohasem tudnak kellőképen nevelni, azok csak tanítani tudnak».

En azt mondó vagyok, hogy az a tudás, amely nincsen összekapcsolva a neveléssel, az a tudás kincseket képez, de egy megmérgezett részletekkel bíró kincset, olyant, a milyent az az arany, amelyet a fertőzött betegnek keze nyult. Midőn azzal élni kezd és forgalomba hozza, megfertőzi önmagát és csak későn veszi észre a fertőzést. Ha nincs a nevelés a tanítással szoros kapcsolatban, emberek nőnek föl elvek nélkül, meggyőzések nélkül, elhatározás nélküli ingatag, tétovázó és gyáva emberek, kik semmi egyebet nem tesznek az életben, mint a hasznot és előrelátó jutást keresik.

T. kongresszus! Ezzel szemben azt mondják nekünk, hogy igyekeznünk fogunk, hogy a tanárok, akik ott vannak, teljesen semlegesek legyenek. Lehetséges-e, hogy egy tanár jó legyen, hogy egy tanár az ő tanítványaira hathasson, hogyha ő nem egyéb, mint egy egyszerű adatsorozat? hisz lehetetlen az ifjuság elméjét megragadni csupa rideg adatsorozattal; szükséges, hogy a tanításnak tárgyában legyen eszme és vér. A ki tanított valaha, az tudja jól, hogy éppen azon erő, a mely a tanításnak első alapfeltételét képezi, kizárja, hogy semlegesen gondolkodó tanárok taníthassanak és az ifjúságot előrevigyük. Ezért a katolikus iskolának az önkormányzatba való jutása mindnyájunknak, a nemzetünk is érdeke; mert Isten őrizze meg Magyarországot attól, hogy kaptafára képezett lelkek gyarává alakuljanak át iskoláink. Meg kell engedniünk a különböző felfogásokat, azoknak érvényesülését, mert az emberiségnek haladása sohasem az egy nyomon, egy csapáson való haladásból fejlődött ki, hanem e különböző irányoknak surlódásából és találkozásából s a mit az egyik uton nem tudott volna az emberiség fölfedezni, megtanulni és elismerni, azt a másik uton tette meg és így vált az közkinésévé az emberiségnek. Mennél több irány érvényesül egy állam szervezetében és testében, ám érvényesüljön, de engedjék meg nekünk, hogy mi csak a magunk tanait tanítsuk, a magunk fölfogását, lelkületét plántáljuk és abban biztosítsuk a jövőt.

Hatalom a jövő nemzedéknek fejlődésére, annak edzetté tételére; az iskola, a gondolkodásoknak a kiskortól egészen a felnőtt korig való vezetése és irányítása; nemzedékeknek lehet gondolkodását megmérgezni, nemzedékeket lehet elzsibbasztani, félénkekké, gyávákká nevelni. De vajjon ezekre a félénkekre, ezekre a gyávákra üres lelkűekre van-e szüksége egy olyan kis nemzetnek, mint a magyar nemzet, melynek minden egyes tagját a legnagyobb határozottságra, a legnagyobb makacsságra kellene kiképezni és nevelni, mert csak mindnyájunk erős összetartása az, ami ezt a kis fajt erőssé, hatalmassá teheti.

Politikai czélt belevinni a katolikus iskolák nevelésébe s egy katolikus világot a katolikusok ellenére nevelni és fejleszteni, a különböző felfogásokat érvényesíteni, azt jól tudjuk és látjuk, mily hatalom, midőn a középkorban a jurista világ a justiniánusi institutióktól kimerítette a zsarnokság minden teóriáját és oda dobta, mint hatalmi kincset, az uralkodó királyok és fejedelmek lábához, hogy abból a jogi tudományból — míg csak el nem jött a mult századnak túlsó fele — egész Európának több századra szóló aranybilincseket fűzzön.»

Igazán jól esik lelkünknek egy politikustól hallani ezeket az igaz keresztény nevelési igazságokat.

A szép a nevelésben.

A kutatások, természettudományok és találmányok korát, a mai kort, az emberi törekvések győzelmének, az értelem diadalának szokták tekinteni. A kutató szellem büszkén pillant vissza a XIX. század végéről, meghódított birodalmára. A föld felületének vajmi kevés tere ismeretlen még csak az ember előtt. Felhatolt az ember a földfelület legszedítőbb magaslatára; a végtelen tenger felső színének ismerete után leszállt a vizek milliárd lakóinak rejtett világába. A véges lény, a parányi ember, már-már a legörökebb titok, az égbolt ismeretével kérkedik, műszemeivel a csillagok lényegét kutatván. Szévezrek mindennapi foglalkozásául szolgál a föld gyomra. Allandó érintkezésben vagyunk a föld összes lakóival, már a legközelebbi bolygók lakóit akarjuk «érdekkörünkbe bevonni.» Az anyagok viszonyainak rejtélve megszűnt; a tömecek parányok, sejtkepződések és a vegykonhák elmélete megoldotta a kérdést. A természeti nagy erőket a világ-egyetemhez képest porszemhez sem hasonlítható apró készülékekben, a gépekben kötve tartja, szolgálatára szorítja a találcsony szellem. Míg az ész az anyagi világot elemekre, részekre bontja s czélszerűleg elvei szerint megosztja, addig a föld lakói tömörülnek, közelebb jutnak egymáshoz.

Nagy, megmérhetetlen nagy utat, számok arányával ki nem fejezhető széles téreket járt már be az ember a tudás mai állapotáig. Magasra emelte műveiben saját fogalmi értékét. Rengeg tőkét fektetett be a jelen kényelmes élvezetere és a jövő korok nemzedékének hasznára.

De vajjon azért a sok küzdesért, tanulásért, fejlődésért, életet megvető, önfeláldozó munkáságért, vagy fáradságért, idő- és akaratérő-áldozatért elég jutalom-e *a kényelem* és *a haszon*? Ebben a lét czélja: az emberek, nemzetek, népek boldogsága eléretett-e teljesen? Avagy van-e, lehet-e remény, hogy ezen az ösvényen haladva, a jövő elérheti a kielégítő boldogságot? Soha megdöbbenőbb formájában nem állott az emberek előtt valójában, mint napjainkban, ez az igazság: *a tudomány az embert egyedül boldoggá nem teheti.* A tudásvágy százados küzdelmének, a lélek szempontjából tekintve, mi lett az eredménye az emberre nézve? Nem habozunk ki mondani, az eredmény — *üres kebel.*

Az ember a tudomány által sokat hódított a külvilágból, de sokat, igen sokat vesztett belső lelki világából. Az anyagi világgal való örökös foglalkozás önkéntelenül magával ragadta az egész embert; sőt az anyag uralkodó lett az ember fölött. Minden önmagába visszatérő lélek kénytelen beismerni, hogy az anyagi érdekek túlságos keresése miatt — az érzések megváltoztak. Nem ok nélkül hangoztatják a jobbak: «újjaknak, jónak, szépnek eszméi pusztá frázisokká lettek.» Mintha kihalt volna a emberekből a neme-
sebb rész, rideg egyoldalúságban telik le a rövid em-

beri élet. Nincs meg a lélek összhangja. Értelmi és kedélyi élet ellentétbe jutottak. Mintha a pánelet és circinem korában élénk, az anyagi és erkéki élvezetek iránt érdeklődik a többség. A tisztá ideál, a becsület, szemérem, nemessebb kötelesség, a szép tisztá érzelme, kegyelet, hűbá, önzetlen hazafiasság, jogtisztélet, lelkesedés, szeretet, vallás s minden, ami felemel, megnevesít, másodrendű dolgok a szemkáprázatos külsőségek mellett. És mint a római és egyéb hajdankorban történt, ma is mindent az iskolától várunk. Így a szép érzelmi nevelését is.

Hogyan állunk az iskolákkal?

Önmagammal és foglalkozásommal jönnék ellentétbe, ha a tudomány vívmányai ellen emeltem föl szavam, vagy a haladás értékét becsümelném. Távól áll tőlem még ennek a gondolatá is. Hanem az emberképzés egyoldalúsága tűnik föl erős vonásokban szemem előtt. Szeretném, ha a tudománynyal párhuzamban fejlődne a szív világa is. Meggyőződésem az a régi igazság, hogy a test-, az értelem- és a kedély összhangzó élete teheti csak boldoggá az embert.

Szöke Sándor.

(Folytatása következik.)

A kath. népoktatás fejlődése 1848-tól máig.*

A tanítók fegyelmi ügyeivel határozottan ártanak a tanügynek illetékes egyh. és világi hatóságaink; mert legtöbbször nem alkalmazzák a törvényes eljárást, illetőleg mellőzik a többszöri megintést, hanem holmi alaptalan, vagy csekély jelentőségű beadványokra, a mely majd mindig bosszú kifolyása, azonnal fegyelmi eljárással bélyegzik meg a tanítót. Ily esetben a tanító elveszti munkakérdvét, a szülők előtt pedig tekintélyen esett esorba, s így a gyermekek előtt sem szolgálhat tisztá mintaképül.

Aki tanügyünk fejlődését szíven hordozza, annak főkötelessége a tanítók és szülők közötti viszonyt ápolni. E nélkül a tanító nem lehet néptanító, s nem felelhet meg annak a sok kívánalomnak, a miket a szorosán vett tanításon kívül vállaira raknak.

Még egy gyökeres reform úgy ennek, valamint sok egyéb akadálynak végét szakíthatná, a mi még a további fejlődésnek sok helyen útjában áll; csak hogy mindehhez a sok pénzen kívül, a bajok, az akadályok teljes ismerete szükséges, hogy a közoktatásügy vezetője és az egyh. hatóságok mindezekben jó akarattal segíthessenek.

1869 óta a népiskolai oktatás haladását s eredményességét észrevehetőleg előidézte a népiskolai tanítók szakszerű műveltségének gyarapodása.

A fokozatos emelkedésről és szakszerű műveltségéről, a tanítók intelligenciájáról tanúskodik a tanító egyesületek története és a tanítóknak a művelt társadalomban ezidőszerint kivívott állása.

* 200 frt arannyal jutalmazott pályamunka.

Továbbá a sokféle kath. nevelésügyi szaklap és folyóirat, hiven visszatükrözik a katolikus tanítók szellemi életének jelenségeit, egyesületi életének legnevezetesebb mozzanatait, a melyek arról tanúskodnak, hogy hazánk összes tanítói között a kath. tanítósnak a szakszerű műveltség fejlesztése és a kath. tanügy emelése érdekében munkát és tehetsége szerint anyagi áldozatokat nem kímélve eleget igyekezett tenni az iskola falain kívül is a reá vonatkozó szép feladatnak.

Hogy a társadalom sem volt tétlen, volt alkalman többször kiemelni, mert nagy igazság az: «Népnek csak önmagát lehet művelnie.»

Az állam hatalmas elégtelen a népnevelés előmozdítására, ha a művelődés szükségének érzete a nemzet lelkeletében föl nem ébred s a társadalmi osztályok vállvetett közreműködése által magából az összes népeletből nem képződik. — Mig az államhatalom csak segíyezni és gyámolítani képes az egyesek és testületek törekvéseit, addig a kath. egyház isteni és erkölcsileg, szívet nemesítő és buzdító fegyverekkel működik közre egyesek és testületekre, de tetemes anyagi áldozataival is a legelső helyen áll.

Azt mondta nagy szellemü Eötvösünk: «Hanyatló gazdasági életünk, pangó iparunk és fejletlen kereskedelmünk érdekében való fáradozásom arra a meggyőződésre vezetett, hogy az említett szakok nem vehetnek jobb irányt, nem lehetnek versenyképesek a külfölddel mindaddig, míg iskolaügyünk mint minden haladás alapfeltétele, nem emelkedik a kellő magaslatra, míg polgárságunk nem nyer e téren oly anyagi és szellemi tökét, mennyi a sikeres továbbképzés mérve gyanánt okvetlenül megkívántatik.»

Ebben van a tulajdonképeni mozgató erő, mely az összes tényezők tevékenységét a kath. tanügy fejlődésére készíti és buzdítja.

Végül Wlassics miniszterünk, a tanítók igazi atyjának áldásos és fáradhatatlan munkásságát is föl kellene sorolnom, de azt hiszem mindnyájunk élénk emlékezetében van az ő cselekedete és sokoldalú tevékenysége, nem úgy mint az eddigi előadottak, miket különféle adatok alapján kellett összeszednem és együvé fűznöm, hogy áttekinthessük kath. tanügyünk fejlődését.

Wlassics miniszterünk biztos és bátor kézzel, nagy tudással, bő ismerettel vezeteti és fejleszti tanügyünket. Az eddigi törvényeket szigorúan és ritka következetességgel hajtotta végre.

A tanítók fizetése nagy részt még a segédtanítóké is 400 frtra ki van egészítve, a korpótlék is folyósítva van, — az államiaké 500 frtra.

A milleniumi évben megszavazott ezer népiskola felállítását fokozatosan létrehozta stb.

Hogy egyebet ne említsek, a tanítók részére több árvaházat létesített, legutóbb pedig a «Tanítók Háza» czéljaira egy millió koronával járult hozzá.

A sok üdvös rendeleteket egyre-másra becsajtja ki, melyeknek végrehajtására szigorúan fölügyel.

A tanítóknak nem csak atyja, de jó barátja is, akárhányszor fölkeresi őket gyűléseiken, mulatságaikon, de szívesen fogadja magánál is őket, bármilyen ügyben forduljanak is hozzá.

Ahol csak lehet, s szeretet teheti mindenütt jelen van, vagy képviselteti magát. — így tud mindent, így tanul, tapasztal, okúl, hogy mindent jól tehessen stb.

Bezárom szerény munkámat Wlassics miniszter Úr ama szavaival, melyet a közoktatásügy minden tényezőjének megszívlelni kellene: «Ha sokat tett és áldozott is az állam, egyház és társadalom a közoktatásért, az eddiginél minden irányban és minden tényezőnek, sokkal többet kell tennie. Kell, hogy a nemzet millióinak vérebe menjen át a nemzet jövőjét leghatalmasabban biztosító kulturaproblémák iránt az érdeklődés; mert nekünk kulturánk erejével kell hódítanunk, s ép ezért minden tényezőnek erélyesebben kell az eszközök megteremtéséhez látni, hogy a nemzet erkölcsi és anyagi erejét fokozzuk és emeljük. A fő dolog az, hogy sokat ronghat a rossz tanterv, a rossz tanulmányi rendszer; *de mindent megjavíthat a hivatása magasztalón álló, elégedett tanító.*»

Áldott legyen emléke Eötvös miniszternek és egyházunk vezető főpapjainak, kiknek legfőképp köszönhető kath. tanügyünk jelen állapota.

Gerézd, Csizmadia Aladár.

Egy kath. tanítóképző értesítője.*

A múlt számban közölt cikkünkben megemlékeztünk volt a pécsi tanítóképző-intézet értesítőjének igen tanulságos két első fejezetéről: jelen alkalommal az értesítő többi tartalmát tesszük ismertetésünk tárgyává.

Különösen is fontos részét képezi az értesítőnek az igazgató jelentése, a melyben visszaillesztést vett a lefolyt tanévre oly apró részletezéssel, a mely mintául szolgálhat minden igazgató számára. Mert az értesítő igazán csak akkor felel meg szerepének, ha annak az időnek, a melyről szól, hűséges képét tárja elénk. Ez a kép, egy-egy történet, a mely egyrészt az összehasonlításhoz bő anyagot ad más intézetek állapotai és viszonyaival szemben — addig másrészt épen eme összehasonlítás következtében mintául szolgálhat és utánzó példát is, egyben-másban.

Olyan fölkapott szokássá vált az utóbbi időben az a törekvés, hogy az intézet szellemének erősebb feltüntetése okáért, az értesítőkből az igazgatón kívül, még a tanári kar egyike-másika is ír irányezikket, hogy így a nagyközönség, a ki számára készül elsősorban is az értesítő, láthassa és tudhassa, hogy milyen élet folyik ott a falak között, s hogy azok, a kik azt az életet vezetik, hogy gondolkoznak, mint érznek!

* «A pécsi püspöki tanítóképző-intézet értesítője» az 1898—99-iki tanévről. Közli: Döbrössy Alajos, pécsi székesegyházi t. kanonok, igazgató.

Mások ismét az értesítő hasabjain oly témát tárgyalnak és fejtegetnek, a melylyel tisztázni akarják a neveléstudomány, vagy valamely tantárgy eddig vitás pontjait, kérdéseit. . . Kétségtelenül tanulságos dolgok és törekvések ezek:

Nagy értéket tulajdoníthatni azonban a tanári testület fontosabb értekezletéből vett közléseinek is, mert sok olyan kérdés, intézkedés, stb. nyerhet ott életet, megoldást, a mely vagy egy, vagy más tekintetbe is, másokra nézve is tanulságos és megszívlelendő.

Jelen értesítő is, különben gazdag tartalma mellett, csak emelkednek értékében, ha egyrészt tanári kara nagynevű tagjai tollából közléseket hozna és másrészt, ha a bizonyára magas színvonalon álló fontos tanácskozmányából adna okulásul egy-egy részt.

Az igazgató visszaillesztései közül, kiemelkedő az intézet átalakítása és újjászervezési ügye.

«A lefolyt év eseményeinek kétségtelenül kimagasló és mint intézetünk életében válpontot képező körülményt kell jeleznünk azt a rég óhajtott változást, mely megyés püspök urunk Ó méltóságának főkelt gondolkozásmódja és páratlan áldozatkészsége folytán, a pécsi tanítóképző-intézet külszervezete és beléletében egy áldásos jövőnek veti meg alapját.

Ó méltósága a megyés püspök ur ugyanis a tanítóképezde óhajtott rendezését a nm. vallás-és közoktatásügyi m. kir. miniszter urnál hivatalból megindította és kedvező fogadtatásra talált.

S ha, mint hinni szeretjük, hogy a legfelsőbb jóváhagyás Ó méltóságának, a megyés püspök urnak monumentális terveizhez hozzájárul, — akkor a terveh vett újítások életbeléptetésével ezen intézet a maga nemében az elsők között leszen az országban.

Szóval a magyar nemzeti kultúra oltárára olyan gazdag áldozatokat rak le az egyház, — még nem is régi, de már is nagynevű főpásztorunk magasztos kezdeményezésére és az ő fejedelmi bőkezűségével oly fényes alkotások válnak lehetőkké, melyekre a legméltóbb koronát az illető intézmények tanfériai és elüljárói kötelezvék rátenni, a keresztény katolikus szellem és igazságok hirdetése, az ifjúság vallás-erkölcsös és hazafias nevelése által.

A nagy iskolaalapítók alakját, és a magyar katolikus kultúra alaptevőinek képét látjuk új életre kelni közöttünk, a megyés püspökünk Ó Méltóságának ezen nagyszabású főpásztori működése által, midőn fejedelmi alapítványokkal siet új fényre emelni boldog emlékü Szepesý alkotásait, hogy megóvja azok katolikus jellegét és megőrizze azokat a kath. nevelés számára. A nagyelődöknek utódaihoz méltó munka ez, melylyért lelkesedve veszi körül a magyar katolicismus Pécs püspökének nagy alakját.»

A tanév megújításáról szólván az értesítő, megtudjuk, hogy az intézetben 86 növendék nyert kiképzést, a vele kapcsolatos gyakorlóiskolába pedig 55 fiú tanult.

Arnyoldala azonban az egyébként sok fényt fölölelő viszonyoknak az az állapot, hogy a képezde mellett internátus nincs. Ennek következtében a növendékek magánosoknál sokszor — (amit az értesítő is bevall) megbízhatlan helyeken kényszerültek lakást bérelni, ami daczára annak, hogy az igazgató többször intézkedett a szállásadóknál, sőt a növendékeket a nap különfele szakában meg is látogatta, — mégis szembe-tímő hátrányokkal jár és káros befolyással van az ifjúság tanulmányai és szellemkerülési előmenetelére. Azonban az intézet átalakítása és újjászervezése megtörténtével, ez állapotok is megszűnnek.

A segélyezést illetőleg növendékeink segélyezése ösztöndíjjal, egyes jötevek adakozása által, és az 1891-ben létesült *tanítóképezdei segélyalap éri kamataiból történik. Összesen 12 ösztöndíj van, melyek közül 8-at, 308 frt 50 kr értékben a ft. pécsi székesegyházi káptalan adományoz; 4-et pedig, egyenként 42 frt értékben, a vallás- és közoktatásügyi miniszterium utalványoz a tanulmányi alaphól. — A szegénysorsú tanítójeltek felségélyezését naggyan elősegítették a pécsi nözárda, mely évek óta számos növendéket lát el élelmezéssel.*

Az ismertetést folytatjuk.

A kath. kántortanítók osztozkodási ügye.

A fölvetett kérdésre több válasz érkezett be, melyek közül adjuk a következőket:

1. Gály József úr kérdésére ez az én véleményem s egytálla itéletem is: Gály József úrnak a 200 forint kézpénzből semmi sem jár, mert ez január-decemberi járuléka s ezt maga is elismeri. Az 1899. évi föld- és réttermésből még 6 kap elődjétől 1900. január—márcz. vagyis egész gazdasági 1899/900. évrnek az utolsó 1/4 részi járulékot (ha t. i. náluk a gazdasági évet ápril 1-jétől számítják), de elődjének megtéríti az 1899. évi termés vetőmagjának is az 1/4 részét. Az 1899-ik év őszi vetésének terméséhez az elődnek semmi köze sem lehet, mert az a termés már az 1900/901. gazdasági évre szolgál; de persze a vetőmagot visszakapja egészen, a termés pedig egészen Gály József urat illeti. Az első közleményemben (Népevelő 1900. 2-ik szám) megjegyeztem, hogy nálunk (Esztergom érseki megye) ápril 24-ike, illetve május 1-je a gazdasági év kezdete. Gály József úr azt nem jelzi, hogy náluk mikor virrad s mikor alkonyodik? De ki lehet betűzni soraiból, hogy iskolaszékük «filius ante patrem!» elv körül mozog. Még egyszer mondom, hogy az 1899-ik év szeptember, október vagy novemberben elvetett vetőmag 1900. júliusban learatandó terméséhez elődjének semmi köze, mert az az 1900/901. gazdasági évre esedékes. A vetőmag és a vetés költsége az elődnek megtérítendő. *Sziklaci István.*

2. Gály József kartárs elődje, N. N. kartárs az 1899. évi termést egészen learatta, az ősziakat kiszedette, ezzel ő az 1899. évre termés czímen az egész évi jövedelmet tehát föl is vette. 1899. október hóban újra vetett, ez már az 1900. évi termés jövedelem-alapját képezi, mert ő ezt csak 1900. évben arathatta volna le, de mivel ő már 1900. év január hó 1-én megszünt ott tanító lenni, így tehát Gály József utódjától nem követelhet mást, mint magot és a munka árát. A tanítói díjlevél a tandíjakat leszámítva, mindig polgári évre szól. Gazdasági év nincs. Ez volna az én véleményem és az igazság. *Wohlforth István.*

3. Hogy az egyik novemberben, a másik márcziusban változtatja állását, ezen csodálni való nincs, mert mindenki akkor meggy kedvezőbb viszonyok közé, mikor

mehet. Az osztozkodásban különösen a föld okoz nehézséget, erre irányadó a gyakorlat és igazság. Minden egyes esetre törvényt hozni nem lehet. Ha valaki szeptemberben vetett és februárban elmegy, annak elég, ha visszakapja a vetőmagot, mert ha szeptemberben vetett is, annak termését csak júliusban lehet értékesíteni. Még beleszólhat ebbe azon körülmény, hogy a község vagy maga a tanító műveltette-e a földet. Az utóbbi esetben megtérítendő volna az elődnek a szántási költség is. Nehezebb ez az osztozkodás a kapás növényeknek: erről is száz példát lehetne írni s mindenkire még sem volna irányadó. Ilyen esetben figyelembe veendő, hogy már hányszor kapáltatott, maga szántatta-e föl a földet, akkor következik csak az osztozkodás. Különbén az a tanító, ki rossz állomásra «brillians» állomásra jutott, nem fog egy-két zsák krumplira nézni. Mindezekből láthatjuk, hogy a legigazságosabb eljárás az volna, ha minden tanítói jövedelem kézpénzben fizettetnék s akkor az osztozkodás e kellemetlenségeitől megszabadulnánk. *Mucsi Krapp Ferencz.*

(Folytatása következik).

HIVATALOS KÖZLÉSEK.

Meghívó. A somogyemei igakerületi róm. kath. tanító-egyletnek f. hó 22-én d. e. 10 órakor Mernyén szentmisével megelőzve tartandó közgyűlésére a fötszítelendő papságot, a tekintetes tanítókart úgy a népevelés barátait tisztelettel meghívom. A gyűlés tárgyai: 1. Elnöki megnyitó. 2. Mult gyűlés jegyzőkönyvének fölolvása és hitelesítése. 3. Az általam január hó 25-én 3,900. sz. alatt körülírt — e lap 6-ik számában a karádi meghívóban 5. alatt is már megjelent a) b) alattiakról javaslat hozása. 4. Szabad előadás: Aesthetikai nevelés népiskoláinkban. Tartja: Keresztes József tiszvári káplán úr. 5. Előterjesztések. 6. «Gondviselés» s. t. b. befizetések. 7. Irásban beadott indítványok. 8. A második orsz. kath. tanítói nagygyűlésre egy képviselő választása. 9. A jövő őszi közgyűlés helyének meghatározása. Mosdóson, 1900. febr. 6-án. *Vince Imre*, egyleti elnök.

Kivonat a kalocsai érseki megye XXXIII. körleveléből. Az 1899. évi XXXVI. törvényezikk 1. §-a szerint az 1892. XVII. törvényezikkkel megállapított koronaérték 1900. évi január 1-étől kezdve mint egyedüli és kizárólagos törvényes érték az ausztriai érték helyébe lép. Mindennemű pénztári kiadvány 1900. év január 1-étől a koronaértékben állítandó ki. A korona és fillér rövidített jelzése ez: korona = K., fillér = f. Azon esetekben, midőn az összeg szóval kifejezendő, a korona és fillér szavak kiürandók. Az új törvényes érték hivatalos elnevezése a «koronaérték», vagy rövidítve «k. é.». Pénzösszegek megjelölésénél azonban a koronaérték jelzés nem teendő ki. Az 1900. évre szóló mindennemű költségvetési előirányzat a koronaértékben állítandó össze. Az átszámításoknál a következők tartandók szem előtt: 1 ausztriai értékű forint = 2 K. 1 cs. és kir. arany = 11 K. 29 f. 8 forintos arany = 19 K. 4 f. 4 forintos arany = 9 K. 52 f. 20 frankos arany (francia, olasz, belga, romániai, svájci) = 19 K. 4 f. 20 német márka = 23 K. 52 f. 1 font sterling (angol) = 24 K. 2 f. 10 aranyrubel (orosz) = 25 K. 39 f. 10 hollandi forint = 19 K. 84 f. 10 skandináviai korona = 13 K. 23 f.

EGYESÜLETI ÉLET.

Fölhívás a pécesegyházmegyei r. k. tanítóegylet t. elnökeihez. Az egyházmegyei Főtanhatóság a «Pécsi Közlöny»-nek f. é. 6. számában közzétett fölhívására vonatkozólag — mely szerint az egyházmegyei őszi szes tanítói alakuljanak egy egyházmegyei egyesületre s ennek tárgyalása és határozathozatal czéljából az egyletek elnökeit fölkéri, miszerint f. é. február 15-éig érte-

keletet tartsanak s elhatározásokról az egyházmegyei főtanhatóságot értesítsék — bátorodom a következő indítványt a t. társelnök urak szives figyelmébe ajánlani. Tekintettel arra, hogy egy rendkívüli közgyűlésnek egybe-hívasára igen rövid idő áll rendelkezésünkre, továbbá, hogy a kellemetlen időjárás s a csaknem járhatatlanná vált út megnehezíti a tagoknak az azon való megjelenést, végre, hogy esetleg dupla hivatalbeli mulasztást és költséget ne okozzunk az érdekelteknek: indítványozom, miszerint sziveskedjenek az egyházmegyei főtanhatóságot megkeresni az iránt, hogy e tárgyra vonatkozó értekezletek megtartására a kitűzött határidőt legalább május 15-ig meghosszabbítani kegyeskedjék. Az eszme, mely a «Sásvidéki r. k. tanítóegylettől eredt, üdvös voltánál fogva nem szorul díszre: kívánatos volna tehát, hogy az megvalósíttassék s a közeli jövőben a «Pécs-egyházmegyei tanító-egylet»-et megalakultnak lassuk! Babarczon, 1900. évi február 1. Studer Matyas, a «Mohácsvidéki r. k. tanítóegylet» elnöke.

Meghívó. A gyergyói római kath. tanítóegylet évharmados rendes évi közgyűlését 1900. évi február hó 14. (szerda) d. e. fél 9 órától kezdődőleg Gyergyó-Ujfaluban a róm. kath. püspöknél fogja megtartani, melyre a t. tagtársakat és tanúgy barátait tisztelettel meghívjuk. Targysorozat: 1. Fél 9 órakor szent-mise hallgatás. 2. Gyakorlati tanítást tartanak: Bara Etelka számtanból a IV. leány, Benedek József magyar nyelvtanból a III. vegyes, László Antal a földrajzból az V. fiú. — Pap József irvo-olvasásból az I. vegyes osztályban. 3. Elnöki megnyitó. 4. A múlt gyűlés jegyzőkönyvének fölolvastása és hitelesítése. 5. Elnöki jelentések. 6. Gyakorlati tanítások méltatása. 7. Fölolvas László János hitelenző. 8. Kelle-e az osztatlan iskolának külön tanterv? Előadja Adara Polixéna. 9. Páll Albert fölolvastása. 10. Onképzőköri jelentések. 11. Indítványok. Gyergyó-Ditró, 1900. február 2. Józsa Sándor, elnök. Borka Lajos, főjegyző.

VEGYESEK.

Kérem Magyarországi katolikus tanítóihoz.

Az egyházi zene reformjának egyik kiinduló pontja a katolikus népiskola is. Az igazat megvallva, sokan vannak, kik nevetve s gúnyosan mondják: lehetetlenről ne beszéljünk: hogy lehet az, hogy a magyar nép énekeljen latinul, vagy nagy mise alatt nem volna szabad a nép nyelvén énekelni? ez csak székesegyházakba való! No de ezek a «Katholikus Egyházi Zeneközlöny»-t nem ismerik! Ki ezen lapot járhatja, meg lehet győződve, hogy a K. E. Z. K. mily jogos s törvényes dolgokért küzd s hogy nem lehetetlen s keresztülvihető dolgokért harezol. Ha az Egyház szolgálatában állunk, úgy kötelességünk annak javát erőnkhez képest elősegíteni. Az egyházi zenereformnak, hogy legyen javára azon tanító, ki éppen annak ellensége? s miért ellensége a reformnak? Csakis azért, mert *nem tudja miért harezol* a K. E. Z. K. Ha *katholikus* tanítók vagyunk, úgy iparkodjunk ebben a tekintetben is az Egyház szolgálatába állni, a közös munkában tehetségünkhöz s erőnkhez képest résztvenni s ezáltal javát elősegíteni. Már pedig, ha valaki azzal nincs tisztában, hogy mit kíván s követel tőle az Egyház, mint kath. tanítótól az egyházi zene reformja érdekében; vagy, a mi éppen nem katolikus, ha reformnak ellensége volna: úgy az Egyháznak az nem hasznára, hanem kárára lenne: a ki nem érdemelné meg, hogy az Egyház szolgálatába vette s hogy kenyeret ad neki. Ha tisztában leszünk azzal, hogy a K. E. Z. K. mit kíván, miért harezol: más nézetünk is lesznek az egyházi zene felől. Katolikus kartársaim! ne sajnáljunk a 3 kor. 20 fillért (egy évi előfizetési díj, mely összeg a kiadóhivatalba: Budapest, IV., Lipót-utca 7. sz., II. em. 12. alá küldendő): próbáljuk meg csak egy évig is járni e lapot s megtudjuk, hogy mit is akar tulajdonképen ez a K. E. Z. K.? Paks, *Wenkler Gáspár*.

Személyi hír. Az alsó-némedi (Pestm.) kántor-tanító állásra 14 pályázó közül egyhangú lelkesedéssel *Horváth*

Kálmán főlegyházi segédkántor — Horváth Ferencz volt turai kántortanító fia választott meg. Gratulálunk.

Tanító-gyűlés. A kézdí-orbai r. kath. tanító-egylet folyó évi teli rendes közgyűlését 1900. február 8-án d. e. 9 órakor Kántában a gymnázium rajztermében tartotta meg, a következő tárgysorozattal: 1. Szentmise hallgatás után gyakorlati tanítás. Tartotta: *Pánczél J.* tanító úr. 2. Elnöki megnyitó Szabó Sándor. 3. Az őszi közgyűlés és a választmányi ülésről fölvetett jegyzőkönyvek fölolvastása és hitelesítése. 4. A gyakorlati tanítás méltatása. 5. Szavaiat, tartotta: *Selmeczy E.* tanító úr. 6. Elnöki előterjesztések. 7. A kitűzött pályátételre beérkezett pályaművek megbírálására kiküldött bizottság jelentése. 8. Szavalt, Kerecsi A. tanító úr által. 9. Egy pályátétel kitézése. 10. A tagsági- és segélyalap-díjak befizetése. 11. Indítványok.

Nyilatkozat az arab számgép ügyében. Egy év előtt azon szándékkal tűztem ki 100 forintot a legjobb számgépre, hogy alkalmam legyen arab számgépem fölényéről, sőt tökéletes voltáról másokat is meggyőzni. Azóta több népes egylet gyűlésén és hét praepareandian mutattam azt be: az érdeklődők mindenütt határozottan kijelentették, hogy ennél jobb számgépet nem ismernek, azt magukévá tették, sőt az ország legnagyobb egylete, a Délmagyarországi Tanító Egylet jegyzőkönyvileg fölkerlte miniszter úr ő exczellenciáját, hogy az egyetemi nyomda tanszerjegyzékébe fölvetetni elrendelne. Ily elismerés után megvalósított régi tervemet és *ez új-évtől kezdve minden nálam megrendelt iskolai számgép után egy koronát adok a «Tanítók Házára»,* akár Budapesten, akár másutt, megrendelő kívánsága szerint. E végre a befizetés cheque-lapon történik akár előleg utánvét helyett, akár utólag; hogy azokkal időnként nyilvánosan beszámolhassak. Ha külön utasítás nem jön, akkor a koronát a budapesti Háznak juttatom. Ez ajánlatot azon okból nem tettem etöbb, hogy elkerüljem a látszatot, mintha ezzel akarnám kicsikarni számgépem elismerését és fölkarolását. Különbben most sem vonom vissza, sőt megújítom a 200 koronás pályadíjt annak, a ki arab számgépemnél bárhonnét jobbat mutat elő. Ezek után bizalommal kérem föl ez alkalommal az első osztályok vezetőit, rendeljék meg bátran e számgépet: nem fölösleges ez ott sem, a hol az orosz még jókarban van, mert ezt csak az első osztályban lehet úgy, a hogy használni, amaz pedig az elsőben kezdve, megbecsülhetetlen szolgálatot tesz a fölsőbb osztályokban: de kezdeni az elsőben kell, ha csak a tanító azt tanulmányozni nem akarja. *A ki ezzel kezdi a tanítást,* annak az alkalmazás, kezelés nem okozhat gondot a fölsőbb osztályokban sem, mert *önként fölismeri és megszokja azt, hogy e számgép teljesen a tizes helyrendszeren alapszik* s nemcsak különnevű számokat szemléltet, a mire az orosz teljesen képtelen, hanem váltójával azt is mutatja, mit kell a gyermeknek gondolnia. *Dr. Eben.* (Zsánbok, gödöllei járás).

Szerkesztői üzenetek.

F. J. Beérkezett. Nem közölhető. Egyebet kérünk. — **J. A.** Azt előre hittem, hogy az egyházi hatóságok a legnagyobb készséggel támogatni fognak törekvésünkben. Jó munkálkodást. — **T. J.** A beosztásnál kimaradt, de a legközelebbi szám már hozta. — **R. G.** Köszönet az értesítésért. — **D. G.** Közzétettük. — **M. Gy.** A bejött véleményekhez csatoltuk. — **Sz. J.** Jónni fog. — **T. F.** Kántortanítók kántori jövedelmük után csak az esetben nem fizetnek községi pótdadót, ha meg nem különböztethető az, hogy mennyi esik kántori és mennyi a tanítói fizetésre. Mint tanító községi adó fizetésére nem kötelezhető az 1886. évi XXII. t.-cz. 138. §-a alapján. Földjöveldelme után csak az általánosan kivetett földadó fizetésére köteles. Az ártéri adó, községi adó. — **V. J.** Beérkezett. — **O. A.** Kár volna az ügyet a hírlapok terére vinni. Jogos panaszát terjeszse az egyházmegyei főhatóság elé, meghallgatják azt, mert 1. az iskola-épületben lévő tanítói lakás más idegennek bérbé nem adható; 2. a

kertel 30 év óta ön használta, ez öntől el nem vehető megfelelő kárterítés nélkül. Az iskolaszék határozata szabálytalan. — **Cs. A. Petrik.** Ha nevelési vonatkozásokkal van megírva, ez esetben közölhető volna s így beküldését kérjük. — **Sz. R.** Biztosítva van. — **K. J.** A «Canonica Visitatio»-ban megállapított kántori illetmény el nem évülhet. Ez esetben jó lesz utána nézni, hogy valamelyes újabb intézkedés nem helyezte-e hatályon kívül az említett megállapítást. Az ügy — ha eldöntést kíván — a közigazgatási bíróság elé terjesztendő. — **B. J.** A hitközségi adót a helyben birtokos fizetni köteles még akkor is, ha ő más községben lakik. — **S. M.** Közzétettük. — **Sz. S. A.** «Meghívó» későn kaptuk. Üdvözlét. — **L. J.** Megkaptuk. Köszönet. — **X. Y.** A sorozó-bizottsághoz beadandó kérvényéhez mellékelje oklevelet és kinevezési okmányát. Az óraszám nem határoz. — **W. J.** Igen, elveszti jogát. — **Cs. J.** Levélben feleltünk. — **«Borsodi I. I.»** Az említett lapnak igaz van. A kir. tanfelügyelőségek hivatalból volnának kötelesek a nyugdíjigényre vonatkozó változásokat nyilvántartani és elintéztetni, de a katolikus tanítóknak jó, ha maguk gondoskodnak magukról, mert egyes tanfelügyelő urak mostohán bánnak el az ő érdekeikkel. Intézzon folyamodványt nyugdíjigényének helyesbbitése iránt a vallás- és közoktatásügyi miniszteriumhoz. Kivetik mindenestire a késedelmi kamatokat is. — **B. B.** Ha ügy foglalta el állását, hogy évközben nem távozik el más állásra, ez esetben köteles a tanévet betölteni, ellenkező esetben jobb állomásra szabadon pályázhat. — **M. Pozsony.** Az ismertetés kezdettől történték. Fő azonban a jelen viszonyok föltüntetése. — **H. B. L.** Igaza van, az iskolaszéki tag, ez esetben a jegyző úr, nem helyettesítheti magát az irnokjával a gyűléseken. A választás személyének szól és ő azt másra át nem ruházhatja. A jegyző nem hivatalból tagja a katolikus iskolaszéknek, hanem a választók bizalmából. A gyűlések azonban nyilvánosak és ott, mint érdeklődő, a hitközség bármely tagja megjelenhet, tehát az irnok is; de a tanácskozásokban részt nem vehet. **M. E.** A «Népevelőt» minden katolikus iskola tanítója ingyen kapja egy példányban, de az egyházmegyék főpásztorai minden egyes ily szám után 50 krt (egy koronát) ajánlottak meg. Ez az egy korona az, a minék az iskolai pénztárból való beküldése elrendeltetett.

Felölös szerkesztő: **Ember Károly.**

PÁLYÁZATOK.

Esztergom érseki megye.

Broczkón (Nyírtamegye) egy tót-magyar tanyavé-állomás évi 350 frt fizetés, lakás és failletmények mellett okleveles tanítóval *azonnal* betölthető. Broczkón, 1900. február 3. *Iskolaszék.* 84 1-1

A **szomolányi** (Pozsonymegy) róm. kath. tót ajkú elemi iskola másodtanítói állására pályázat hirdettek. Évi fizetés 800 korona utólagos havi részletekben; egy butorozott szoba fűtéssel. Kötelessége az első osztályt s az ismétlő-iskolát vezetni s a kántori teendőkhöz segédkezni. Tanítónők is pályázhatnak. Az állás *azonnal* elfogadható. Megkeresések **Novák János** plébános, iskolaszéki elnökhöz. Szomolányba intézendők. 84 1-1

A **libádi** (Esztergommegye) róm. kath. kántortanítói állásra a pályázat *február 15-éig* meghosszabbították. Jövedelme circa 1263 korona 52 fillér. 89 1-1

Egri érseki megye.

Jászberény rendezett tanácsú városhoz tartozó **négy-szállási** róm. kath. tanyai tanítói állásra. Javadalma: 1. egy szoba, kamra és konyhából álló lakás; 2. a városi közpénztárból havi előleges részletekben évi 800 kor.; 3. beiratási díjakból körülbelül 50—60 kor. Kötelessége a mindennapi és ismétlő vegyes osztály vezetése. Pályázni szándékozó okleveles tanítók és tanítónők fölszerelt kérvényeket *fénylő évi február 25-ig* ngos főtisztelendő **Koncz Mengyért** prépost-plébános isk.-széki

elnökhöz küldjék be. Megválasztott állását márczius 1-én tartozik elfoglalni. **Heccsép Gusztáv.** iskolaszéki jegyző. 80 1-2

A **meszesi** (Borsodmegye) róm. kath. tanítói állomásra *február 25-éig* pályázat hirdettek. Jövedelme: 13 hold szántóföld 6 darabban, négy hold rét, államszegély 100 frt, vallásalapból 73 frt 52 kr, egyházalapból 40 frt, tandíjból 73 frt, hat köből rozs, két köből külön harangozásért, öt öl tűzifa behordva, hat darab marha és két darab sertésre legeltetési jog; lakás: egy padlózott, egy földes szoba, konyha, kamra, istálló, sertésöl, pince és házikert. Kérvények fölszerelve a szendrői *plébánia-hivatalhoz* küldendők. 73 1-1

Borsodmegyében, sajevamosi plébániához tartozó **Boldva** községben kántortanítói állásra pályázat hirdettek. Jövedelme az 1893. összeírás szerint pénzben 364 frt 56 krt tesz ki. Részletezve: előszoba, két szoba, konyha, kamra, pince, sertésöl, istálló magtárból álló lakás. Belsőség 800 öl, melyből 100 öl faiskola; készpénz: 217 frt 40 kr; tandíj: 45 frt; stóla: 15—20 frt; párbér: 124 párbérfizetőtől, páronkint egy véka gabona 20 kr; fél pártól felényi; harangozói teendőkért minden róm. kath. és gör. kath. házaspár négy itcze gabonát és nyolcz krt; fél pár felényit; két öl tűzifa behordva. Kérvények alulírt lelkészhez küldendők. Személyes megjelenés kívánatos. Vasút Boldván. Választás *február 15-én.* **Baráczius József,** lelkész, Sajó-Vámos. 77 1-1

Győri püspöki megye.

A **sopron-rákosi** kath. népiskolánál egy osztálytanítói állásra *f. évi február hó 15-ig* pályázat hirdettek. A fizetés 400 frt. A tanyelv német. A tanító tartozik az osztályban való tanításon kívül a vasárnapi iskolában a kántori teendőkben is segédkezni. A folyamodványok a *rákosi iskolaszékhez* küldendők. 75 1-1

Moson-Tarcsán a német-magyar tanyelvű népiskolánál osztálytanítói állásra pályázat hirdettek. Az állás javadalmazása: 1. lakás természetben egy szoba, a szükséges butorral; 2. készpénzben 730 korona; 3. egynegyed hold kertnek megfelelő bérérték 30 korona; 4. az ismétlő-iskolások tanításáért 40 korona; 5. takarítás és a téli fűtéshez szükséges tüzelő anyag. Kötelességei: 1. egy osztályt vezetni; 2. az ismétlősöket tanítani; 3. a gyermekeket Istentiszteletre vezetni; 4. a kántori teendőkhöz segédkezni. Csak nőlen és okleveles tanítók pályázhatnak. A kellően fölszerelt kérvényeket a moson-tarcsai iskolaszékre czimezve főtisztelendő **Gruber Erecz** moson-tarcsai plébános úrnál kell benyújtani. 87 1-2

Nagyvárad latin szert. egyházmegye.

A széplaki anyaegyházhoz tartozó **Baromlak-Verzár** (Biharmegye) főkegyházban róm. kath. kántortanítói állomásra pályázat hirdettek. Javadalmazása: egyházmegyei alapítványokból 253 frt 58 kr, községtől 40 frt és 40 szekér tűzifa, melyből a tanterem is fűtendő, két kat. hold 727 □öl föld a háznál, kántoralis stóla és természetbeni lakás. Fölszerelt kérvények *e hó 28-ig Gabér Mihály* széplaki lelkészhez (Biharmegye) küldendők. 85 1-1

Nyitrai püspöki megye.

Tuchinai (Trencsénmegye) államilag segélyezett iskolánál tanítói állomásra üresedett meg 465 frt készpénz, lakás, kert, két szántóföld és tűzifából álló fizetéssel. Tót nyelvben is jártas okleveles tanítók (tanítónők) jelentkezzenek az alulírotttnál. Pruska. **Chocholus Bálint,** esperes-plébános. 82 1-1

Pécsi egyházmegye.

A **duna-kömlödi** (Tolnamegye, postahely) róm. kath. iskolaszék egy megüresedett osztálytanítói állomásra *f. évi február 24-ig* pályázat hirdet. Tanítók és tanítónők egyaránt pályázhatnak. Fizetése évi 700 korona havi részletekben, butorozott szoba fűtéssel. Kötelezettsége: a II. és III. vegyes osztályt tanítani és ha tanítónő választatnék meg, az iskolás leányokat kézimunkára oktatni. Tanyelv: német-magyar. Kérvények az *iskolaszék elnökéhez* küldendők. 86 1-1

Székeshérvári egyházmegye.

Az **eresii** kántortanítói állomásra pályázat hirdették. Jövedelme többféle czimén 1976 korona. Tartozik az egyik fiúosztályt tanítani, a kántori teendőket magyar és újr nyelven végezni, a harangozásról gondoskodni, a beteglátogatásoknál segédkezni. Pályázati határidő *február 14.*, a választás napja február 15. Személyes megjelenés kívántatik. A kérvények a ker. esperes úrhoz Erdre (Fejérmegye) küldendők. 72 1-1

A **torbágyi** (Pestmegye) róm. kath. magyar-német tanítványi népiskolánál üresedésben lévő osztálytanítói állásra *február hó 15-ike* határnappal pályázat hirdették. Jövedelme: 800 korona köszpénz, a község pénztárából havi részletekben pontosan fizetve, egy butorozott szobából álló lakás. Kötelessége az alsó két osztályt vezetni, az ismételő-iskolásokat oktatni s a főtanítót kántorságban helyettesíteni. Kérvények főtisztelendő *Neumayer Ferencz* helybeli plébános úrhoz küldendők. Az állomás azonnal elfoglalandó. Temetések után 15 forintnyi melékjövdelemre számíthat. 74 1-1

Az **ürömi** róm. kath. ovodához óvónő kerestetik. Fizetés évi 800 korona, dajkatarásra 240 kor. Pályázati határidő *február 13.* *Weischer Miklós*, plébános. 79 1-1

Szombathelyi egyházmegye.

Vizlendvai (Vasmege) róm. kath. elemi iskola osztálytanítói állásra pályázatot hirdet *február 18-ig*. Fizetése: szoba butorozva, fűtve, 800 korona. Harmadik osztályban ismételőket tanít, kántoriakban segédkezik. *Csárvás József*, plébános Szarvaslak. 76 1-1

Váci egyházmegye.

Szolnokra két jóhangú kántorsegéd kerestetik. Évi fizetése 420 korona, teljes ellátás ágyneműn kívül. A vártemplom mise-jövedelme mindkettőjükét illeti. Az állomás azonnal betöltendő. Szolnok, 1900. február 6-án. *Melgyessy Géza*, róm. kath. kántor. 78 1-2

Veszprémi egyházmegye.

Somogy-Berzenczére okleveles róm. kath. felső ferfitanító kerestetik egy próbaév föntartásával, miután az egyik osztálytanítótól önállóságra jutott. Fizetése 800 korona, egy butorozott szoba fűtéssel. Kötelessége: felső osztályokat önállóan vezetni, az ismételőiskolára kötelezett fiúk egyik csapatát tanítani, kántorságban és háiskola kezelésben segédkezni. Kérvények *február hó 25-ig*, a róm. kath. iskolaszékhez beküldendők. *Dénes Lajos* igazgató-tanító, iskolaszéki jegyző. 83 1-1

A **somogy-szentjakabi** (Kaposvártól két kilométer távolságra) róm. kath. kántortanítói állomásra *február 27-éig* pályázat hirdették. Jövedelmei: lakás természetben, három szoba, konyha, kamara, pincze, istálló, felszer. 589 □-ól házikert bérértéke 30 korona; a hitközség pénztárából évi 600 korona, melyet a községi bíró negydevenként előre fizet; egy darab szarvasmarha és két darab sertés részére szabad legelő, értéke 16 korona. A tanító által évi szükségletére vásárolt tüzfát a község behordja, értéke 24 korona. Hegyszenteleési fáradsága fejében kap két akó hort, értéke 20 korona. A mindennapi tankötelesek fizetnek két korona tandíjat fejenként, 45 tanuló

Egy gyönyörű hangu, egész új szerkezetre készített 10 változatú új **orgona**, továbbá egy 8 változatú 2 játékos **harmonium** pompás díofaszekrényben, eladó

DALLOS ALAJOS orgonaépítőnél,

Jánosházán. (Vasmege) 1-3

==== **Pósta és vasuti állomás.** ====

után 90 korona. Ismétlősöktől fejenként egy korona tandíj, 16 tanköteles után 16 korona. Ismétlő-oktatás czimén a község pénztárából évenként 30 korona. Stóla évi átlag 20 korona. Összes jövedelem: 846 korona. Tanítvány: magyar. A kérvények a somogy-szentbalázi *plébániahivatalhoz* küldendők. Személyesen megjelenők előnyben részesülnek. 88 1-1

EPERJES, 1898.
Dicséret oklevel.

SZEGED, 1899.
Kiállítási oklevel.

Szives figyelembe!

A nm. vallás- és közokt. Miniszterium 78095/98. sz. rend. **minden fokozatú iskoláknak használatra ajánlott** kitűnő minőségű, mely fekete, fenytelen, kellemes érdességű, gyorsan száradó és maradandó

iskolatábla-máz

új és régi (kopott) **iskolatáblák** s bármily nemű és nevű más **írásfelületek** befestésére szállít **használatra készen 3.60 és 7.—** koronáért. Bádogszelen-czekben (tart. 3/4 és 6/4 kg.) a készítő

GRESCHIK GYULA, Lőcsén

(Szepesmegye).

Továbbá: 1 db **iskolatáblamáz-cset** 1.20 kor., 1 palack legfin. **hígított piros vonalozófesték vonalhozó csettel** 70 fill. Lada, szállító-level 40 fill. Szállítás **az egész éven át**, készpénz vagy utánvet mellett. Kérem a pénzt és csomagolás díját lehetőleg előre beküldeni. Kivánatra ny. számla, nyugtáblegely felszámításával.

Nagy szállításoknál tetemes árengedmény. Prospektus (magyar vagy német) számtalan dísmérréssel és ajánlattal ingyen és bérmentve. 55 3-3

==== **Törvényesen védett.** ====

Minden rendelés franco küldetik.

Orgona-építési műintézet.

RIEGER TESTVÉREK

Budapest, Garay-utca 48.

Rieger Testvérek Jägerndorfi (Osztr.-Szil.) cs. és kir. udvari orgona-gyárának fiókja. Legolcsóbb áron kiváló orgonákat szállítanak.

A cég 25 évi fennállása óta

700-on felül új orgonát

épített, melyek közül 255 esik Magyarországra, a többi Norvégiába, Németországba, Romániába, Orosz-, Olasz- és Törökországba szállították.

Orgona-árjegyzékek ingyen és bérmentve.